

Històrica taula d'orientació a Matagalls

Oscar Farrerons Vidal
Dr. arquitecte
Universitat Politècnica de Catalunya

El Montseny, enlairat entre les planes del Vallès, Osona i la Selva, es presenta com un bloc muntanyós de perfil altiu, visible des de quasi tota Catalunya i conegut arreu per la seva bellesa. El nom del massís prové del llatí *Mont Signus*, cosa que ja fa palesa la fisonomia del seu relleu. És un mosaic de paisatges mediterranis i centreeuropeus central a Catalunya. La seva biodiversitat i l'activitat de l'home al llarg dels temps ha inspirat tothom que el visita. El Parc Natural del Montseny té una superfície de 31.064 ha. i comprèn 18 municipis de les províncies de Girona i Barcelona. L'any 1977 fou aprovat el Pla Especial del Parc i al 1978 la UNESCO el va incloure el dins la xarxa mundial de reserves de la biosfera. Està format per tres conjunts muntanyosos clarament diferenciats: la Calma, l'agrupació Turó de l'Home - Les Agudes, i el Matagalls. Des de 1950, cada segon diumenge de juliol se celebra al cim del Matagalls un històric aplec, que s'ha convertit en quelcom més que una trobada puntual confessional, ha esdevingut un acte d'identitat nacional i de muntanyisme actiu, amb voluntat d'estendre el coneixement i el respecte de l'entorn natural que li serveix de marc.

D'esquerra a dreta: Esteve Guardis, Ramon Pareras, Joan González, Josep Ferreres, Manel Martín, al replanteig de la taula.
(Foto Castellsagué)

Per celebrar el 25è Aplec de Matagalls, l'any 1974 es va erigir davant de la Creu una gran taula de pedra. Un grup d'apleguistes volia homenatjar al pare Illa per aquesta onomàstica, però sabent que el fundador de l'Aplec no acceptaria una honorança personal en forma de medalla, o quelcom similar, van decidir aixecar un gran pedró on es retrià tribut, i que serviria també d'altar pel dia de l'Aplec. Així es com es varen posar mans a la labor, obrint un compte a Banca Catalana per recollir les donacions per fer una obra que tenien pressupostada en 80.000 pessetes (actualment serien un 480€). Les reunions per anar dissenyant el pedró es portaren a terme a la biblioteca de Mn. Joan Colom a Tona.

Aviat varen començar els tràfecs inicials sota les directrius del mestre d'obra Ramon Pareras. Primer es va construir una peanya d'un gran sòcol amb Carles Tomàs, Esteve Guardis, Joan Alsina, Joan Gonzalez, Joan Castellsagué, Joan Codony i Josep Ungé entre d'altres. El moviment de pedres i el pastat de formigó fou considerable. Hi treballaren apleguistes arribats de Palautordera, Barcelona, Mataró, Vic, Granollers, Seva, Centelles, Tona, Viladrau, Manresa, la Floresta.... D'una manera o d'altre hi col·laboraren Manuel Martín, F. Donadeu, Esteve Noguera, Miquel del Rio, Enric Sala, Josep Nonell, Josep Ferreres, Josep Miñana, Ramon Crevillé, Francesc Pujol, Xavier Valls, Joan Martí, Antoni Subirana, R. Comella, Toni Solanes, Delmiro de Caralt i Agustí Soler.

Ramon Pareras, Joan Alsina, Francesc Donadeu, Manel Martín i Manel Mas treballant en l'obra.
(Foto E. Guardis)

Faustí Illa, Esteve Guardis, Josep Ferreres, Dolors Rugall i Teodor Terrazas, en un moment de la inauguració. (Foto E. Guardis)

Àngel Rabat fou l'encarregat de gestionar la compra de la gran llosa polida de 123x80 centímetres i d'un gruix de 22 mil·límetres per un cost de 7.145 pessetes. Per les inscripcions i el gravat dels dibuixos es varen dedicar 84 hores d'un mestre picapedrer de Centelles, amb un cost de 18.900 pessetes. Els forats i les fixacions varen costar 450, i les vorades de granit perfectament escairades 3.375 pessetes. El total del material petri sumen dos rebuts de 27.025 i 3.443 pessetes (inclòs ITE),

factures números 3.603 i 3.653 amb dates de 5 i 15 de juliol que els col·laboradors van pagar a l'empresa "Piedras y Mármoles Centelles".

Mentre, a la Garriga es va forjar l'espectacular suport amb l'escut de Catalunya, amb un equip encapçalat per l'hàbil Manel Mas. L'estrep metàl·lic fou col·locat a la base i, aleshores, amb l'ajuda d'una grua, paciència i tècnica, el monumental pedró pla va ser dipositat sobre la muntura.

Sobre la taula hi ha esculpit en baix relleu un disseny d'Antoni M. Vilarubias, claretià, que situa els principals punts de referència de Catalunya des de la Creu: Barcelona, Poblet, Montserrat, Lleida, Sant Marçal, Vic, Montsec, Sant Pere de Roda, Sant Martí de Canigó, Núria, el Pedraforca i la Vall d'Aran. Tot amb uns dibuixos senzills i fàcilment interpretadors que sempre m'han meravellat. Al tester que mira la Creu s'hi va gravar la inscripció: AL P. FAUSTÍ ILLA, CMF. Cisellats al frontis de la taula es pot llegir la benedicció litúrgica del poeta Mn. Colom:

*O Santa Creu catalana,
vencedora d'huracans:
que no es trenqui la sardana
que ens lliga els cors i les mans!*

Els dos testers curts de la taula també estan gravats. El del costat llevant amb la retolació: XXV APLEC, i el del costat ponent amb l'any en números romans: MCMLXXIV.

Lamentablement el dia de l'aplec el temps no ser gens bo, i foren pocs els excursionistes que acompanyaren la inauguració amb el pare Illa, sempre fuetejats pel fort vent i l'aiguaneu que va caure sense parar. Per aquest motiu es va celebrar un segon aplec el primer de setembre, en que també es varen repartir medalles a la constància.

Manel Mas, Joan Alsina, Faustí Illa i altres apleguistes admirant les inscripcions de la taula (foto R. Lleopart)

Agraïments

A Joan Alsina, secretari de l'associació Amics Aplec de Matagalls, que em va facilitar l'accés a l'arxiu de l'associació; a Bartomeu Subiranas per la feina de classificació i ordre del susdit arxiu, i a Àngel Rabat pels records i anècdotes que em proporcionà, algunes difícilment narrables en aquest article.

Esteve Guardis, Josep Ferreres, Dolors Rugall, Teodor Terrazas, entre moltes de les persones que col·laboraren en la construcció de la taula d'orientació. (Foto autor desconegut)